

УДК 376.37:378.22

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-3.6>**Г. М. Мицик**кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри прикладної психології та логопедії
Бердянського державного педагогічного університету

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

У статті розкрито специфіку професійної діяльності вчителя-логопеда в сільській місцевості, визначено фактори, які її зумовлюють. Відзначено, що, не дивлячись на достатньо велику увагу, яка приділяється в дослідженнях з'ясуванню специфіки професійної діяльності вчителя-логопеда, вони жодним чином не враховують відмінностей життєвого середовища сільського та міського населення. З урахуванням виявлених факторів доведено, що необхідність підвищення доступності до корекційно-розвиткових послуг для дітей з порушеннями мовлення, які мешкають у сільській місцевості, і перш за все у віддалених від опорних закладів освіти сільських населених пунктах, вимагає від вчителя-логопеда децю по-іншому вибудовувати роботу в цьому напрямку. Наголошується, що впровадження інклюзивного навчання, в тому числі в закладах освіти, найбільш доступних і наближених до місця проживання дітей з особливими освітніми потребами, надання у процесі такого навчання корекційно-розвиткової допомоги дітям із порушеннями мовлення змушує кардинально переглянути вимоги, які висуває суспільство до професійної підготовки вчителів-логопедів, на яких покладається організація такої допомоги в умовах села. Зауважено, що важливою умовою забезпечення прав і можливостей дітей з особливими освітніми потребами, наближення місця навчання до їхнього місця проживання, надання у процесі такого навчання корекційно-розвиткової допомоги дітям із порушеннями мовлення є розв'язання на рівні підготовки майбутніх вчителів-логопедів у закладах вищої освіти проблем, пов'язаних із формуванням у них готовності до професійної діяльності в сільській місцевості. Відзначено, що наявна модель підготовки вчителя-логопеда, на жаль, цього не передбачає. Звертається увага, що процес формування готовності майбутніх вчителів-логопедів до професійної діяльності в сільській місцевості слід сприймати як складову частину їхньої загальної підготовки. Додатково набуті компетентності у цьому випадку цілком логічно розглядати як підґрунтя і суттєву передумову ефективності професійної діяльності вчителя-логопеда в закладах освіти сільської місцевості. Як наслідок, у контексті сучасного розуміння сутності спеціальної освіти актуалізується проблема формування в них готовності до професійної діяльності в сільській місцевості.

Ключові слова: вчитель-логопед, професійна діяльність, специфіка, сільська місцевість, професійна підготовка, готовність вчителя-логопеда.

Постановка проблеми. Орієнтація суспільства на європейські стандарти і цінності, кращі світові традиції вимагають відповідних системних змін і у сфері освіти. Наріжним каменем таких змін є покращення якості підготовки педагогічних працівників [1]. Проявами цього стали інтенсифікація нормативно-правової діяльності у сфері освіти; кадрова та організаційна автономія закладів освіти в межах, визначених законом; утвердження гідного суспільного статусу педагога; вдосконалення, переосмислення змісту освіти на користь зростання частки міжпредметної і міжгалузевої інтеграції знань; модернізація освітніх програм професійної підготовки педагогічних працівників за відповідними спеціальностями, зміна пріоритетів у вимогах до їх компетентностей; сприяння навчанню впродовж життя. Варто вказати, що певного значення в цих процесах набуває розвиток інклюзивного освітнього середовища, в тому числі в закладах освіти, найбільш доступних і наближених до місця проживання осіб з особливими освіт-

німи потребами. Останнє є важливим із позиції забезпечення прав таких осіб на освіту, створення рівних можливостей в отриманні корекційно-розвиткової допомоги. Саме тому сьогодні відмічається посилення наукової активності у сфері спеціальної освіти.

Досить істотною серед осіб з особливими освітніми потребами є частина дітей із порушеннями мовлення. У зв'язку з активним впровадженням інклюзивної форми навчання в освітній процес закладів дошкільної та загальної середньої освіти наразі виникла потреба в якісній підготовці майбутніх вчителів-логопедів до роботи в нових умовах [2, с. 139].

Певними особливостями в організації корекційно-розвиткової роботи вирізняється українське село. Специфічних для цієї місцевості рис набуває і професійна діяльність вчителя-логопеда, серед основних завдань якого – здійснення навчальної, корекційно-розвиткової, компенсаційної, реабілітаційної роботи з дітьми, які мають порушення

мовлення. Такий стан справ висуває додаткові вимоги до його підготовки, змушує ставити питання про максимальне її наближення до реалій практичної фахової діяльності, забезпечення формування професійних та соціально-особистісних якостей, які б дозволяли успішно реалізувати себе у професії на рівні освітніх закладів сільської місцевості. Як наслідок, видається за доцільне з'ясувати, в чому саме полягає специфіка роботи вчителя-логопеда в сільській місцевості, які фактори її зумовлюють.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не дивлячись на достатньо велику увагу, яка приділяється в дослідженнях з'ясуванню специфіки професійної діяльності вчителя-логопеда (О.В. Мартинчук, О.В. Ільченко, Н.А. Лопатинська, Н.Г. Пахомова, Ю.В. Пінчук, Н.В. Савінова, Н.М. Сінопальнікова, Л.О. Федорович, С.М. Шаховська, М.К. Шеремет та ін.), слід відзначити, що у своїй більшості вони орієнтовані на розкриття її функціональної складової і жодним чином не враховують відмінностей життєвого середовища сільського та міського населення. Із прив'язкою до певного історичного періоду, фрагментарно ця сторона питання висвітлювалася у працях Т.Л. Берник, О.М. Потапенко, однак у подальшому зазначений напрям свого продовження в дослідженнях цих науковців не отримав. Тому потреба в чіткому уявленні про специфіку професійної діяльності вчителя-логопеда в сільській місцевості вимагає зупинитися на цьому питанні і більш детально, з урахуванням сучасних реалій, дослідити його.

Мета статті – з'ясувати, у чому полягає специфіка професійної діяльності вчителя-логопеда в сільській місцевості, чи викликає вона необхідність переглянути вимоги, що висуває суспільство до професійної готовності вчителів-логопедів, на яких покладається організація корекційно-розвиткової роботи в умовах села, внесення змін у зміст підготовки вчителів-логопедів.

Виклад основного матеріалу. Переосмислення суспільством ставлення до дітей з особливими освітніми потребами, що полягає в гарантуванні їм рівного доступу до освіти без дискримінації за ознакою інвалідності, оптимізації спеціальних навчальних закладів та впровадженні інклюзивної освіти на теренах України, комплексному розв'язанні завдань, пов'язаних із нормативно-правовим, організаційним, кадровим, науково- та навчально-методичним забезпеченням освіти дітей з особливими потребами, викликає необхідність визначення оптимальних умов освіти таких дітей у сільській місцевості. Ізолюваність більшості дітей з особливими потребами в спеціальних закладах освіти інтернатного типу у зв'язку з їх віддаленістю від сільських населених пунктів не сприяла їх успішному інтегруванню в соціо-освітній простір. Тож одним із важливих питань,

що потребує свого вирішення в контексті забезпечення реалізації конституційного права дітей з особливими освітніми потребами на освіту в загальноосвітньому просторі, як видається, є створення інклюзивного освітнього середовища в сільській місцевості. Його існування не тільки розв'яже проблеми навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами за місцем проживання, але й робить можливим отримання ними корекційно-розвиткових послуг з урахуванням стану здоров'я, особливостей психофізичного розвитку.

У рамках освітніх реформ, вирішивши на державному рівні проблему територіальної доступності освіти в сільській місцевості шляхом поступового створення об'єднаними громадами опорних закладів освіти та їхніх філій, процеси розвитку інклюзивного освітнього середовища гальмуються неготовністю зазначених закладів приймати дітей з особливими освітніми потребами. Серед основних причин: неукомплектованість загальноосвітніх навчальних закладів корекційними педагогами відповідної спеціалізації [3]. Потреба у вчителях-логопедах в таких закладах становить 41,1% [4, с. 34]. Ускладнює ситуацію віддаленість окремих сільських населених пунктів, в яких доступність освіти забезпечується на рівні філій, від опорних закладів освіти, розташованих переважно в адміністративних центрах сільських об'єднаних територіальних громад, де, через надмірну зайнятість, батьки не в змозі забезпечити дітям з порушеннями мовлення систематичне відвідування ними корекційно-розвиткових занять. Зважаючи на те, що штатний розпис філії є складовою частиною штатного розпису опорного закладу освіти [5], у вчителя-логопеда є всі підстави для надання корекційно-розвиткових послуг таким дітям. Додамо до цього, що до кінця не розв'язані проблеми з організації регулярного і безоплатного перевезення учнів, дітей та педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої освіти у сільській місцевості до місця навчання, роботи і додому. Аналіз отриманої, станом на 10 січня 2020 року, в ході моніторингу процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування інформації засвідчив, що в 564 утворених з 2015 року сільських об'єднаних територіальних громадах доступність освіти забезпечують 423 опорні школи і 603 їх філії. Перевезення учасників навчального процесу забезпечує 761 шкільний автобус. Незважаючи на це, додаткова потреба в них складає ще 225 одиниць. До того ж 5928 км доріг для підвезення учнів до опорних шкіл перебуває в незадовільному стані [6]. І такий стан справ характерний для більшості регіонів країни. Для прикладу, в Запорізькій області функціонує 38 сільських об'єднаних територіальних громад. Доступність освіти в них забезпечують 9 опорних шкіл та 15 філій.

Додаткова потреба в шкільних автобусах складає 5 одиниць. У незадовільному стані перебуває 251,4 км доріг [7]. Зважимо й на інші нерозв'язані до цього часу в сільській освіті проблеми, які обговорювалися серед учасників парламентських слухань на тему «Освіта в сільській місцевості: кризові тенденції та шляхи їх подолання» ще 14 березня 2012 року. Серед них, зокрема, такі: структура мережі не повною мірою враховує освітні, виховні, оздоровчі та культурні потреби селян, що є причиною створення нерівноцінних умов для навчання і розвитку сільських та міських дітей; низький соціальний статус педагогічної діяльності; відсутність механізму вчасного і повного забезпечення навчальних закладів навчальними програмами, підручниками, посібниками, обладнанням; брак сучасного інформаційного супроводу; дефіцит дошкільних навчальних закладів; негнучкість освітньої системи тощо [8]. Саме ці негативні фактори зумовлюють специфіку професійної діяльності вчителя-логопеда в сільській місцевості, яка, на наше переконання, проявляється в такому:

– попри необхідність, яку відчують сільські заклади освіти у фахівцях спеціальної освіти за всіма освітніми кваліфікаціями (дефектолог, логопед, олігофренопедагог, тифлопедагог) для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, які, окрім порушень мовлення, можуть мати й інші порушення, допомогу їм надає переважно вчитель-логопед. Власне він є чи не єдиним із корекційних педагогів у сільській місцевості, хто здатний надати кваліфіковану допомогу дітям із різними відхиленнями в розвитку. Саме цією обставиною, на думку окремих дослідників, актуалізується проблема розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя-логопеда сільського освітнього закладу – фахівця не тільки в області мовлення, але й корекційного педагога, здатного надати кваліфіковану допомогу дітям із різними відхиленнями у розвитку [9, с. 46];

– незважаючи на позитивні зміни щодо впровадження в Україні інклюзивного навчання, рівень матеріально-технічної готовності закладів освіти в сільській місцевості не дозволяє вчителям-логопедам повною мірою використовувати їхній потенціал в організації корекційно-розвиткової роботи для дітей із порушеннями мовлення. Так, комп'ютерним обладнанням краще забезпечені опорні заклади освіти, які були створені до 01.09.2016 р. (61,4%). Дещо гірше із цим у тих, які з'явилися після 01.09.2016 р. (44,5%). Забезпечення мультимедійним обладнанням таких закладів становить відповідно 47,2% і 35,2% [4, с. 42]. Суттєвою проблемою залишаються наявність кабінетів для корекційних занять. Для прикладу, в Запорізькій обл. лише на 14,6% від потреби забезпечені кабінетом вчителя-логопеда заклади дошкільної освіти, на 8,4% – заклади загальної серед-

ньої освіти [10]. Дуже низьким є рівень забезпечення медіатеками, що значно збільшує ризики невикористання інноваційних технологій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Так, лише 2% дошкільних закладів освіти улаштовані медіатеками, серед закладів загальної середньої освіти (24%) такий відсоток значно кращий, проте не відповідає сучасним вимогам [11, с. 18–20]. Після організації опорних закладів освіти не відбулося характерних змін у матеріально-технічному забезпеченні і у їх філіях. Ситуація із забезпеченням комп'ютерним обладнанням у більшості з них покращилася лише на 13,2%, з мультимедійним обладнанням – 5,1% [4, с. 43]. У сукупності це ускладнює роботу вчителя-логопеда і змушує відповідним чином це враховувати у своїй професійній діяльності в умовах села;

– достатньо великою є географія охоплення вчителем-логопедом дітей, які потребують логопедичної допомоги. Зважаючи на віддаленість окремих населених пунктів від адміністративних центрів сільських об'єднаних територіальних громад, в яких переважно і розміщуються заклади освіти та установи, на базі яких можлива організація корекційно-розвиткової роботи, територія обслуговування може сягати десятки кілометрів. Це змушує вчителя-логопеда витратити значні зусилля та час на розв'язання проблем, які здебільшого мають комплексний характер, для своєчасного відвідування дітьми з порушеннями мовлення корекційно-розвиткових занять. Подібного від нього вимагається під час здійснення супроводження дітей із порушеннями мовлення, які за станом здоров'я або ж з інших причин не можуть відвідувати заклади освіти і навчаються індивідуально. Знову ж, одним із викликів і застережень від початку впровадження системи опорних закладів залишається якість доріг у сільській місцевості, якими планується регулярне перевезення учнів (вихованців) та педагогічних працівників до місць навчання, роботи і додому. На думку більшості директорів таких закладів (72,%), дороги, якими підвозять учнів і вчителів до опорного закладу освіти, потребують ремонту. Якість доріг влаштовує лише 12,3% [4, с. 45–46];

– не до кінця визначеною є стратегія взаємодії вчителя-логопеда опорного закладу освіти з іншими фахівцями в системі корекційно-розвиткової роботи з дітьми з порушеннями мовлення, педагогічним колективом філії, родиною, яка виховує дитину з порушеннями мовлення, під час вирішення педагогічних завдань у процесі професійної діяльності. Успішність такої взаємодії багато в чому залежить від можливості використання вчителем-логопедом у своїй роботі новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. На думку Н.В. Савінової, цілком очевидно, що раціональне їх використання залежить від професійної

компетентності, зокрема інформаційно-технологічної компетенції корекційного педагога, його вміння запровадити ці технології в систему навчання кожного учня з особливими потребами [12, с. 53]. На жаль, із причин, як суб'єктивних, так і об'єктивних, комп'ютерна грамотність вчителів-логопедів закладів освіти сільської місцевості залишається низькою. Загострює ситуацію відсутність самої моделі інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами в сільській місцевості;

– в умовах сільських закладів освіти об'єднаної територіальної громади значно складніше вирішуються питання підвищення кваліфікації вчителів-логопедів, обміну досвідом між ними. Оскільки в таких громадах вони представлені в однині, то організувати їх методичне об'єднання неможливо. Не сприяє професійному зростанню (навчання на курсах підвищення кваліфікації, участь у навчальних тренінгах, наукових конференціях тощо) вчителя-логопеда розташування певної частини закладів освіти сільської місцевості на значній відстані від центру регіону, сполучення з якими за часту ускладнене. У силу цього підвищується роль самоосвіти у формуванні професіоналізму вчителя-логопеда як педагогічного працівника закладу освіти сільської місцевості;

– важливою в контексті забезпечення прав і можливостей дітей із особливими освітніми потребами на здобуття ними дошкільної, загальної середньої освіти в закладах освіти, найбільш доступних і наближених до місця проживання, отримання необхідної корекційно-розвиткової допомоги, є увага органів місцевого самоврядування сільських об'єднаних територіальних громад щодо організації належних для цього умов. На переконання МОН України [3], попри велику кількість змін у законодавчих та нормативно-правових актах щодо розвитку інклюзивної освіти, практичне впровадження їх все ще не стало основним для місцевих органів управління освітою та органів місцевого самоврядування. У зв'язку із цим висловлюється сподівання на сприяння у вирішенні цього питання. Певною мірою така увага органів місцевого самоврядування сільських об'єднаних територіальних громад є визначальною і щодо діяльності вчителя-логопеда;

– зважаючи на достатньо фундаментальну підготовку сучасних вчителів-логопедів до професійної діяльності, на жаль, слід констатувати, що вона не враховує відмінностей життєвого середовища сільського та міського населення. У майбутніх вчителів-логопедів відсутнє досить чітке уявлення про умови життя і побут дітей в сільській місцевості, роль педагога в сільському середовищі, національні особливості тощо. Ті ж, хто за іронією долі розпочав свою педагогічну діяльність в сільській місцевості, потребують досить тривалого часу на адаптування до нового середовища як у побутовому, так і професійному сенсі.

За таких обставин необхідність підвищення доступності до корекційно-розвиткових послуг для дітей із порушеннями мовлення, що мешкають у сільській місцевості, і перш за все у віддалених від опорних закладів освіти сільських населених пунктах, змушує вчителя-логопеда дещо по-іншому вибудовувати роботу в цьому напрямку. Перед усе має бути вирішене завдання максимального охоплення дітей із порушеннями мовлення корекційно-розвитковими послугами на підпорядкованій йому території. Це потребує від нього здатностей виявляти та аналізувати сутність проблеми, які цьому перешкоджають, своєчасно і правильно на них реагувати, обираючи оптимальні шляхи їх розв'язання; до планування, організації та вдосконалення власної корекційно-розвиткової діяльності в цьому напрямку; до вибору оптимальної стратегії педагогічної взаємодії з дітьми з порушеннями мовлення; до налагодження та підтримки більш тісної взаємодії з педагогічним колективом закладу освіти, родиною, яка виховує дитину з порушеннями мовлення, надання їм консультативної допомоги з метою забезпечення наступності в корекційно-розвитковій роботі; до активного застосування в корекційно-розвитковому процесі сучасних засобів інформаційно-комунікативних технологій; до здійснення психолого-педагогічного супроводу процесів соціалізації дітей із порушеннями мовлення. Із цих причин подібного вимагається і від вчителів-логопедів логопедичних пунктів та інклюзивно-ресурсних центрів. Набуття майбутніми вчителями-логопедами компетентностей та особистих здатностей у частині роботи з дітьми з порушеннями мовлення в умовах інклюзивної освіти в закладах дошкільної, загальної середньої освіти сільської місцевості має стати однією зі складових частин їхньої професійної підготовки. Наявна модель підготовки вчителя-логопеда, на жаль, цього не передбачає. Тож у контексті сучасного розуміння сутності спеціальної освіти актуалізується проблема формування в них готовності до професійної діяльності в сільській місцевості.

Висновки і пропозиції. Зваживши на зміни, яких в останні роки в державі зазнала освіта дітей з особливими потребами, слід відзначити, що розвиток інклюзивного освітнього середовища, в тому числі в закладах освіти, найбільш доступних і наближених до місця проживання дітей з особливими освітніми потребами, змушує кардинально переглянути вимоги, які висуває суспільство до професійної діяльності вчителів-логопедів, на яких покладається організація корекційно-розвиткової роботи для дітей із порушеннями мовлення в сільській місцевості. Наголошуємо, що рівень організації такої роботи значною мірою визначається комплексом негативних факторів, які супроводжують українське село і зумовлюють специфіку

професійної діяльності вчителя-логопеда в зазначених умовах. Результати дослідження дають підстави вважати, що така специфіка проявляється: а) в багатофункціональності вчителя-логопеда, який за відсутності фахівців спеціальної освіти за окремими кваліфікаціями (дефектолог, олігофренопедагог, тифлопедагог) надає допомогу дітям, які, окрім порушень мовлення, можуть мати й інші психофізичні вади; б) в неготовності окремих закладів освіти в сільській місцевості створити належні умови для роботи вчителю-логопеду; в) у достатньо великій географії охоплення вчителем-логопедом дітей, які потребують логопедичної допомоги, яка може сягати десятки кілометрів; г) у фактичній відсутності власне стратегії взаємодії вчителя-логопеда з педагогами філій закладів освіти, родинами дітей із порушенням мовлення, що мешкають у віддалених місцевостях; ґ) у певній ізольованості вчителя-логопеда, яка ускладнює можливість професійного його зростання, обміну досвідом між колегами; д) в недостатній увазі органів місцевого самоврядування до проблем дітей із порушеннями мовлення, а звідси – до важливості ролі вчителя-логопеда в роботі з такими дітьми; е) у відсутності в майбутніх вчителів-логопедів досить чіткого уявлення про умови життя і побут дітей сільської місцевості, роль педагога в сільському середовищі, національні особливості тощо. З урахуванням таких обставин констатуємо, що сучасна система підготовки вчителів-логопедів у закладах вищої освіти не розв'язує повною мірою проблем їхньої готовності до професійної діяльності в сільській місцевості.

Список використаної літератури:

1. Концепція розвитку педагогічної освіти (проект). URL : <https://mon.gov.ua/ua> (дата звернення: 24.04.2018).
2. Мартинчук О.В. Компетентнісний підхід як концептуальна основа оновлення змісту підготовки майбутніх логопедів до роботи в умовах інклюзивного навчання. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2014. Вип. 26. С. 139–144.
3. Про доступність дітей з особливими потребами до опорних навчальних закладів: лист Міністерства освіти і науки України від 09.06.2016 р. №1/9-293. URL: <https://base.kristti.com.ua/?p=542> (дата звернення: 24.04.2019).
4. Функціонування опорних шкіл: за результатами опитування директорів опорних шкіл. Київ : Інститут освітньої аналітики. 2017. 79 с.
5. Про затвердження Типового положення про філію закладу освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 06.12.2017 р. № 1568. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0001-18#n14> (дата звернення: 25.04.2019).
6. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування: станом на 10 січня 2020 року. URL: <https://decentralization.gov.ua/mainmonitoring> (дата звернення: 26.04.2020).
7. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування в галузі освіти у розрізі областей станом 01.05.2018 р. URL: <https://decentralization.gov.ua/education/oporni-shkoly> (дата звернення: 26.04.2020).
8. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Освіта в сільській місцевості: кризові тенденції та шляхи їх подолання» : Постанова Верховної Ради України від 7 червня 2012 року № 4949-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 19-20. Ст. 205.
9. Бессмертная Н.А. Организационно-педагогические условия развития профессиональной компетентности будущих логопедов сельских образовательных учреждений : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Якутский государственный университет имени М. К. Аммосова. Якутск, 2001. 165 с.
10. Авдєєва С., Волошина Т., Шумада Р. Стан інклюзивної освіти в закладах освіти Запорізької області. URL: <https://zapmonitoring.wixsite.com/mysite/monitoringovi-doslidgennja> (дата звернення: 11.05.2020).
11. Аналіз моніторингового дослідження впровадження інклюзивної освіти в ЗНЗ, ДНЗ Запорізької області (2016–2017 рр.). URL: <https://drive.google.com/file/d/15SqMZcgFJLcO4yOoeNKsH9xLyjs9rlrh/view> (дата звернення: 04.04.2019).
12. Савінова Н.В. Інноватика в логопедії. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III (36), Issue: 74*, 2015. P. 51–55.

Mytsyk A. The specifics of the speech therapist's professional activity in rural areas

The article reveals the specifics of the professional activity of a speech therapist in rural areas, identifies the factors that cause it. It is noted that, despite the rather large attention paid in the studies to clarify the specifics of the professional activity of a speech therapist, they in no way take into account the differences in the living environment of the rural and urban population. Taking into account the identified factors, it has been proved that the need to increase the availability of correctional and developmental services for children with speech disorders living in rural areas, and especially in rural areas remote from supporting educational institutions, requires a speech therapist to arrange work in this direction somewhat differently. It is noted that the introduction of inclusive education, including in educational institutions, the most accessible and close to the place of residence of children with special educational needs, the provision of corrective and developmental

assistance in the process of such education for children with speech impairments, forces a radical review of the requirements that society puts forward professional training of speech therapists who are responsible for organizing such assistance in rural areas. It is noted that an important condition for ensuring the rights and opportunities of children with special educational needs, approaching the place of study in places of residence, and providing corrective and developmental assistance to children with speech impairments during such training is to solve problems at the level of training of future speech therapists in higher education institutions, related to the formation of their readiness for professional activities in rural areas. It is noted that the existing model of speech therapist teacher training, unfortunately, does not provide for this. Attention is drawn to the fact that the process of formation of the readiness of future speech therapists for professional activities in rural areas should be taken as a component of their general training. In this case, it is quite logical to consider the additionally acquired competencies as the basis and essential prerequisite for the effectiveness of the professional activity of a speech therapist in educational institutions in rural areas. As a result, in the context of a modern understanding of the essence of special education, the problem of the formation of their readiness for professional activity in rural areas is actualized.

Key words: *teacher-speech therapist, professional activity, specifics, rural area, professional training, readiness of the teacher-speech therapist.*